

Nro 53.

**A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KÉGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Róit Bétsben Decembernek 31-dik napján 1793.
esztendőben.*

Konstantzinápoly.

A Smirnai kikötő helyben sok törvénytelen-
get gyakorlott szabadságnak apostoli a' Fran-
tziák ellen, egynéhány izben serkentő irást adtak
bé néhány Európai Fejedelmeknek *Konstantziná-
polyban* múlató követtyeik, és arra kérték a' Di-
vánt, ne engedne nékiek szabadságot a' zabolátlan
életre; hanem mint más nemzetbélieket, úgy azo-
kat is útasitaná a' közönséges politiai törvényeknek
szoros meg tartásokra. Helyesnek és törvényes-
nek találván a' nagy Ur (per excellentiam így
nevezetik a' Török Császár) ezeknek kéréseiket,

tudtokra adatta a' *Reis-Effendi*, az az, külső dolgokat kormányozó fő miniszter által, hogy kemény parantsolat küldetett a' *Smirnai* Basának ez iránt, 's el hitessék magokkal, hogy valamint más nemzetbeliek: úgy a' Frantzia fregattákon lévő erköltstelen hajós legények is kötelesek lesznek magokat a' nagy Porta törvényei alá vetni, és azokat szorosán meg tartani; külömben ki főgnak a' közönséges óltalom alól, mellyel még eddig élhettek, rekesztetni. A' Divánban ugyan ki is készült az ellenek való parantsolat; de nem tudatik mi okon, a' ki küldőnek hibája miatt 's restsége miatt é, avagy a' *Smirnai* Basának hiveségtelensége miatt esett, elég az ahhoz, hogy ez a' parantsolat a' fellyebb említett Frantzia fregattáknak onnan lett el menetelek után egynéhány nappal későbbben tétetett közönségessé.

Nem régiben egy két szóval tudtokra adtuk Erd. Olvasóinknak, hogy az Orosz követ, Fejedelem affzonyának nevében azt kérte a' *Konstantzinápolyi* udvartól, hogy engedietne meg egy Orosz hadakozó hajós seregnek a' *Dardanéliákon* való által meuetel. Erre azt felelte a' Török Császár nevében a' Diván, hogy az ő hatalma alatt lévő tenger illendő tekintetben fog lenni, és meg nem engedi a' Frantziáknak, hogy az azokban lévő kereskedés leg-kisebben is meg háboritasson általok. Erre a' kétszéges ki fejezéssel adatott válafzra, egy igen gyökeres, és categorica irást adott bé az Orosz követ, mellyben világosan ki mondja, hogy minden történéstő szereztsétlenségért köteles leszen a' *Konstantzinápolyi* udvar felelni. Még ekkorig semmi feleletet sem adott a' Török ministerium ezen írásra, kétszeg kívül olly végből, hogy tudhassa mik történyenek az *Archipelagusi* szigetekben, holott keményen olázkodnak a' Frantziák az öfve szövetekezett nemzeteknek hajóikra. Bizonyosnak lenni mondatik, hogy a' *Konstantzinápolyban* küldetett Fr. követnek *Deskoreshez* alattomban

megmondattatott volna, hogy csak viselje magát tisztelesen, és sem égyyk, sem másik nemzetbeliekkel ne botsátkozzon szóbeli perbe. Sőt az is közönségesen iratik, hogy ez a Jakobinus követ néhány fő embereknek meg veszegettetések által azt akarta végbe vinni, hogy valamiképen más nemzetbeli követeknek, úgy néki is szabad legyen követtségének külső tizmereivel éni. Hanem még ekkorig, sem a' nagy Ur, sem annak ministerei reá nem állottak törvénytelen kérésének tellyesítésére, és negotiáns titulusról égyebet néki nem engedtek.

Lengyel Ország.

A' leg közelebb való postával el kezdettük a' Lengyel új constitutiónak tizkelyeit belzélleni; most tehát továbbá is kívánnjuk azokat folytatni.

4. *tzik.* A' Római Catholica vallásból más vallásba való által menetel főben járó véteknek fog tartattatni: arra való nézve, minden tartománybeli kormány székek kötelesek léznenek más ügyek felett ezen tárgyat elő venni és meg itélai. A' ki ezen törvényt által hágándja, örökre ki fog üzetetni a' Lengyel Respublikának kebeléből.

5. *tzik.* A' Lengyel Országai és Litvániai királynak, vagy Római Catholicus szüléktől kell szüléttetni, vagy pedig a' Római hitre által térni, hogyha a' királyné más vallású lezend, tellyeséggel meg nem fog koronáztatni.

6. *tzik.* A' Litvániai nagy hertzezség el válhatatlanul öszve kaptosztatik a' Lengyel koronával. Ahozképest minden előbbi jussaiban és privilegiumaiban, kiváltképen azokban, a' mellyekkel élt a' Litvániai nemzet abban az időben, mellyben égyyesült a' Lengyel koronával, továbbá is erősítsen meg, mind közönségesen, mind

pedig magánosan. Következésképen e' két nemzetnek Cancellariusai, különös esküvésnek formájával fognak kötelességeknek tellyesítésöre köteleztetni.

7. *szik.* A' Curlándiai, és Semgalliai hertzegegeknek Lengyel respublicába, 1569 elztendőben lett bé iktattatásoknak jussai; továbbá a' nevezett hertzegegeknek 1561-ik elztendőben lett meg hódolásoknak jussai változhatatlanul maradjanak meg első mivóltokban.

8. *szik.* Semminémü hatalmasságnak, sőt még a' törvénytévő hatalomnak is szabad nem lezzen, sem nyilván, sem titkon, valamelly Lengyel tartománynak másnak akárkinek való által engedésére, avagy eltsérésére, ugyan ez a' törvény hozattatik a' mostan el szakasztott tartományokra nézve is. Minden történhető trakták és titkos szerzödések törvényteleneknek, és erő nélkül valóknak lenni itéltetnek, és valaki illyetén éggyezésben fog mással botsátkozni, úgy tartattatik, mint a' hazának ellensége.

9. *szik.* Valamiképen eddig, úgy ennekután is választatni fog a' Lengyel király, még pedig a' régi törvények által rendeltetett mód szerint.

10. *szik.* A' királynak, és a' királyi méltóságnak jussai a' jelen való Ország gyűlésének pactum conventumai szerént tartassanak meg mind a' királyra, mind-a' nemzetre nézve; (g) és így ezen fundamentomos törvények szerént, köteles lezzen a' Lengyel király azoknak szoros meg tar-

(g.) *Pactum conventumnak neveztetik Lengyel Országban az a' capituldtió, avagy tracia, mellyre minden Lengyel király tartozik királyságra lett választatása után meg esküdni, s magát annak minden pontyainak szoros meg tartására kötelezi.*

tásokra, a' mellyek néki eleibe irattattak; a' nemzet pedig tartozik a' maga királyának engedelmeskedni, s' ötet szeretni. Hogyha pedig ezen sarkalatos törvényekkel, avagy pactum conventummal ellenkezőképen fog a' király valamit mivelni, tehát szabaditasson fel a' nemzet a' nékie tartozó engedelmességnek kötele alól. Ennek pedig tsak a' lég utolsó szükségben, és a' Senátoroknak ritkos meg égyyezések, és voksolások által kellek végbe menni, akkor is pedig tsak úgy, ha két harmad része a' voksolások abban meg égyyezend. Az illyetén környülállásokban rend kívül való Ország gyűlését fog tartani a' Consilium permanens, az az, a' szüntelen meg marandó tanács (h).

11. *tzik.* Lengyel Országban minden nemes lakosai, minden ottan lévő, le telepedett, birtokot szerzett, és indigenatust nyert idegen nemesek, nemesi jussaikkal élyenek, ez egygy külömbséggel, hogy tsak égyedül a' született Lengyel nemeseknek legyen jussok az égygházi és világi főbb hivataloknak el érésere és viselésére. Külömben akár idegen, akár Lengyel vérből származott légyen ő, ha égyyszer nemes, élyen nemesi jussaival, és rangjára nézve minden nemes égygy forma legyen; épen annyi nemesi jussal élyen a' leg szegényebb nemes ember, mint a' leg gazdagabb hertzeg.

12. *tzik.* Minden nemes, a' kinek Lengyel Országban birtoka vagyon; égyenlő jussal birjon a' törvény székek előtt, semminémű esetben ne legyen égygynek több tekintete és jussa, mint a'

(h.) Consilium permanens (Conseil permanent) az a' fő kormány székek Lengyel Országban, melly 1775 éfztendőben fel állitatott, és a' király alá rendeltetett. Öt szakasszai vagynak ezen tanácsnak: az elsőnek tárgya a' külső dolgoknak kormánya; a' másodiknak a' poli-

másiknak. Ez a' törvény: *Neminem captivabimus, nisi jure victum*, az az, *Senki is törvényes meg győztetése előtt meg nem fogattatik*, legyen mindenekben a' sinór mérték.

13. tzik. A' birtokos uraságnak jobbágyai iránt való tulajdonossága, és jussa, ez után is minden sérelem nélkül fenn tartasson. Mind a' régibb, mind az újjabb rende'ések a' neves mellett szállanak, 's annak örökös sinór mértékei léfznek; mindazáltal semmi jus nem engedtetik az örökös úrnak jobbágyainak életeken, és hatálokon, 's egy se lehet maga magának bírása. — Minden bünösnek a' maga competens foruma, az az, illendő itilő széke eleibe kell idéztetni. — A' melly nemes kéz akartva jobbágyát vagy maga meg öli, vagy más által meg öleti, és arról meg fog győztetni, halállal büntetessen meg. Hogyha a' nemes kéz akarattal száz botot adat jobbágyának, és ez a' verés alatt meg hal, ugyan annyi bot adattasson néki is akár éllyen, akár meg hallyon. Eggy Lengyel nemest sem lefzen szabad fel akasztatni, hanem tsak fejét vétetni.

14. tzik. Minden Lengyel nemes szabadon gondolkozhatik, 's a' mit akar szabadon ki mondhattya mind a' tartománybeli, mind a' rendkívül való gyűléseken, az 1775 esztendőben hozott constitutió szerént. Mindazáltal az ollyatén irások, a' mellyek a' vallásnak, és ezen sarkalatos törvényeknek el nyomatásokra tze'loznak, *salvo jure libertatis*, nemtsak meg nem engedtetnek, hanem valamint a' szerző, úgy a' könyvnyomtató, és könyváros is keménnyen meg fognak büntettetni.

tia, avagy polgári rend tartás; a' harmadiknak a' közönséges jövedelem; a' negyediknek a' hadi-dolgok; és az ötödiknek a' törvényes ügyek. Minden héten kétfzer gyűl öfve, és 25 tagból áll.

15. *tzik.* A' jelen való sarkalatos törvényeknek ereje által minden király által ki osztogatott, és ez után is ki osztogatandó méltóságok, rangok és kégyelmek meg erősítetnek, és jóvá hagyattatnak.

16. *tzik.* A' jelen való sarkalatos törvények örökre változhatatlanul meg maradjanak a' Lengyel köz társaságban. Semmi gyűlésnek, és semmi hatalmasságnak nem léfzen szabad azokat vagy meg változtatni, vagy meg rövidíteni, vagy másként magyarázni, avagy meg világosítani. Szorosan és betű szerént szükség azokat venni. A' ki ezen sarkalatos törvényeket általmazandja, annak minden védelemmel, jussal és hatalommal segítségére fog a' végbe vivő hatalom lenni. Ellenben valaki azokat vagy meg sérténdi, avagy csak meg sérteni igyekezendí, úgy tartattasson az egész Országban, mint a' közönséges tsendességnek meg háborítója, mint a' hazának árulója; következképen, mint olyan mind életét, mind minden vagyonát veszesse el; az illyetén embert, sem titulusa, sem méltósága, sem gazdagsága, sem ösi, sem személybeli érdemei meg ne menthessék a' büntetéstől.

17. *tzik.* A' mi a' királynak *vetojat*, az az, a' királynak tilalmazó jussát illeti, arra nézve, illyetén törvény szabattatik, hogy, ha valaki ezen sarkalatos törvényeket meg sérténdi, és azon tselekedetéből vezedelem hárámolhatna a' hazára, mindgyárt rendkívül való közönséges gyűlést hirdettessen a' *Consilium permanens*. És bátor az illyetén esetben valami ellenkezés tétetnék a' király részéről, mindazonáltal azt mivellye, a' mire ezen sarkalatos törvények őtet kötelezendik. — A' fel gyülekezett közönséges gyűlésben pedig égyedül a' köz jóra legyen a' tekintet.

Hadi Történetek és Környüállások.

Szenzenheimban alsó Alsátziának helységében
12-dik Decemb. 1793. Kedves Doctor uram! Újra

bátorkodom az úrnak következő újsággal kedveskedni. Eggy hozzánk által szökött Fr. ártilleritsa kapitány azt beszéli, hogy a' Fr. Generálisok olytán parantsolatot vettek a' N. Gyűléstől, hogy hanemha Alsátziát és Fort-Lovist vizsgálja vejéndik, és *Landaut* fel szabadítándják az ostrom alól, mindenik meg fog gviltoiniroztatni. Azoltától fogva olly rendkívül való módon, 's olly vakmerően is dolgoznak ellenünk, hogy nints olly áldott Isten atta napja, mellyben ármadiánknak vagy eggyik, vagy másik szárnyát ne attakiroznak, még pedig 50, 's 60 ágyúval; reggel el kezdik az ágyuzást, és setét estve hadják félbe, és a' ki mellzéről hallja az ágyuzást, azt gondolja, hogy az ég és föld öszve omol a' reitenti ropogás és harsogás miatt. Az a' szerentsénk, hogy innektova ki fogynak a' jó pattantyúsokból, a' miéinknek számok pedig, napról napra mind inkább inkább szaporodik. A' mi irtóztatóbb, bomba ágyúkat is hoznak a' sik mezőre, és 60, 's több fontos bombákat hágnak reánk. A' lineáinkban a' töllök el nyert ágyúk fekülznek. Most leg közelebb, u. m. 8-ik, 9-ik, 10 ik, és 11 dik praesentis, mindenkor ármadiánknak jobb szárnyát attakirozták, a' hol állott a' Printz *Conde* *corpusa*, kinek fia a' *Burbóniai* hertzeg sebet is kapott, de nem halálost. *Waldeck* hertzeg *Karlsruhéba* menvén betegen, B. *Kospót* Generál vette által a' comandót; *Mészáros* Generál Májor úr is már jobban van, 's *Hagenau*i quártélyában vagyon. Igaz ugyan, hogy már az egész ármadia téli quártély positióban a' faluban a' reduták háta meget vagyon; még is minden nap reggeli 6 órakor mindennek ki kell a' lineába rukkolni, és dél után 4 óráig ottan maradni. — *Röderndél* fekülvén ármadiánk, *Waldeck* hertzegtől, 50 emberrel eggyütt, ki küldettem az ellenségnek meg kémlelésére és nyomására, a' midön *Resvu*, *Leitenheim*, *Runtzenheim*, és *Szenzenheim* nevű helységekbe ki is hajtottam őket, 's mindenütt le vágattam a' szabadság fáját. Fülébe me. vén most a' *Runtzenheimi* tanátsnak, hogy itten vagyok, két

deputátust küldött hozzám, a' kik két ón tányért hoztak magokkal; ennek égygikén egy zöld borostyán kolzoru, 's alatta pedig ez az irás volt, mellynek páriját az úrnak ide rekesztem; a' másikon pedig tzúgom számára 25 ide való forint. Tölünk Gr. *Klébersberg* kapitány, és *Bachó* all hadnagy sebbe estenek. — Magamat barátságában ajánlom, 's maradok, az *Úrnak Doctor Uramnak igaz köteles szolgálja, Szentés József, Gr. Wurmsers lovas szabad seregéből való fő hadnagy.*

A' *Runtzenheimi* Tanáts által *Szentés József* fő hadnagy úrnak adattatott attestatumnak mássa.

Wir Vorgesetzte der Gemeinde Runtzenheim, im untern Elsaß, bescheinigen, bestättigen, und thun jedermann, dem es zukommt, nach Standesgebühr zu wissen, daß den 16ten Weinmonaths, wir das Glück gehabt, in unserer Gemeinde und Gegend, von den französischen Patrioten durch die Tapferkeit des Hochedlen und Wohlgebohrnen Herrn von Szentés, Oberlieutenant von G. Wurmserschen Freyhüßaren, befreit zu werden, daß hochgemeldeter Herr Oberlieutenant, der erste von den k. k. Truppen, in unserm Dorf und Gegend eingeritten, die Patrioten daraus vertrieben, den Freiheitsbaum auf der Stelle lassen umhauen, und die so lang gewünschte Ruhe und Frieden wieder hergestellt. Zu dessen Kraft wir uns in Gegenwart unsers ehwürdigen Herrn Pfarrers eigenhändig unterschreiben, mit Ersuchen, gegenwärtiges Zeugniß mit dem Innsigel zu bedrucken. Runtzenheim den 1ten Dezember 1793.

(L. S.) Mathias Bonz Pfarrer.

Hutter, Schultheiß.

Philip Schwarz, Vorgesetzter.

Kollationirt und dem Original gleichlautend befunden. Mally mpr. Auditor.

Azoknak kedvéért, a' kik a' német nyelvet nem értik, és még is kívánnák ezen tanúbizonyság levélnek értelmét tudni, kívántam azt magyarra is fordítani:

„ Mi alsó Alsátziában fekvő *Runtzenheimi* közönségnek előjárói, jeleutyük, meg erősittyük, és mindeneknek, a' kiknek illik, raagjokhoz képest tudtokra adjuk, hogy mi múlt Novemb 16-dik napján, Nemzetes és Vitézió *Szentes*, Gr. *Wurmser* szabad huzár seregéből való fő hadnagy úr vitézsége által a' Fr. patriotáktól meg szabaditattunk; hogy fellyebb említett fő hadnagy úr első volt a' Cs. K. seregek között, a' ki a' mi helységünkben és környékünkben leg elsőben bé lovaglott, a' patriotákat innen ki űzte, a' szabadságnak fáját leg ottan le vágatta, és a' már régtől fogva kívánt tsendességet és békességet vilksza szerzette, mellynek tanúbizonyságára mi, Tisztelendő lelki Tanítónknak jelen léitében, a' jelen való irást, kezünk alá irásával, és az Eklésiának petsétyével meg erősittyük. *Runtzenheimban* Karátsony havának 15-ö napján 1793-ik éltendőben.

(L. S.) *Boncz Mátyás*
helységbéli pap. mpr.

Hutter, helység Birája.
Schwartz Filep, Előjárója.

Az eredeti tanúbizonyság levéllel öfzve vetetvén, azzal egészlen égyenlőnek lenni találattott *Mally Auditor*.

Hogy a' Frantziák szüntelen való nyughatatlanságot okozanak az éggyesült hadakozó seregeknek, egy *Rastadban*, a' Badeni Marchionátusnak középferü városkájában költ levélből olvassuk, mellyben ekképen fejezi ki magát az író: Rettenetes kemény, és hosszas ágyúzást hallottunk mi ma, a' mint már nyóltzad naptól fogva szüntelen hallunk. A' mint mondatik, Dec. 10-dik és 11-ik napjain szörnyü ötközet esett *Hagenau* mellett;

úgy is kellett lenni a' dolognak, mivel azóltától fogva szünetlenül hordatnak hozzánk a' sebesek. A' *Hagenau* lineán erőszakosan által akartak a' Frantziák rotnani, és egymás után négy ízben rohantanak arra; hanem valamennyifér szerentsét próbáltak, mind annyiför keményen vizsgálta verettettek. A' midőn ötödször próbát tettek volna, sokan úgy vélekedtenek, hogy az ég és a' föld öszve omol a' rettentő ágyú ropogások miatt. A' Frantziák, a' kik mindnyájan meg voltak részegittelve, sem hóltyaíknak sokaságok, sem más okok miatt nem bődögülhettek. Közönségesen az beszéltetik *Landau* felől, hogy az ottan uralkodó éhség miatt kéntelenítettik magát rövid idő múlván fel adni. Sok *Hagenau* lakosok, félvén a' Frantziáktól, házok népekkel egygyütt ide jötenek által. Úgy mondatik, hogy 5000 Frantziánál több maradt a' *Hagenau* lineak előtt, ide nem számlálván a' sebbe és fogságba esteket.

Ezen hadi történetről következő tudósítást vettünk *Hagenauból*, mely is Decemb. 16-dik napján költ. Mind tegnap, mind ma, meg támadták a' Frantziák a' *Wurmser* corpusának *Lembachtól* a' *Rajna* vizéig ki nyúló lineáját; de valamiképen másutt, úgy itt sem bődögülhettek, hanem nagy veszteséggel kéntelenek voltak magokat vissza vonni. Eggyetlen eggy reduta előtt több maradt közzülök 200 embernél.

Moguntziában Dec. 17-dik napján költ levélből illyetén tudósítást vettünk: „Minthogy egész erejekkel azon vagynak a' Frantziák, hogy a' Cs. K. seregeknek cordonnyát által törhessék, arra való nézve hat batalliont küldött Gr. *Wurmser* segítségére a' Brunsvigiai hertzegnek, sőt önnön maga is mindgyárt utánpok indult. — Hanemha egészen öszve törettetnek a' Frantziák, (sem az Austriai, sem a' Prussiai seregeknek nem fognak nyugodalmat engedni. — Eggy *Frankfurtban* e' folyó hólnapnak 19-dik napján költ magános levélben iratik, hogy Gróf *Wurmser* ismét keményen meg verte volna *Hagenau* mellett

a' Frantziákat, úgy annyira, hogy tsupán a' tsata piatzon ezer ember maradt közzülök, 800 fogatlatott el, 's kilentz ágyú nyeretetett el.

Valamiképen Alsátziában, úgy Flandriában is éjjeli 's nappali nyughatatlanságot okoznak, a' Izabadsságnak és égyenlőségnek meg bódúlt apostolai, a' Fr. patriota seregek, a' hofzas tábori nyughatatlanság és nyomorúságok miatt el bádgyadott seregeinknek. Dec. 13-dik napján, 5 vagy 600 Frantzia dragonyos ötött *Valencia* vidéken vigyázó ör-állóinkra, és a' mint Brüsszelből iratik, el is fogta azokat; hanem meg nem elégedvén ezen szereztsével előbb fúrták magokat, azomban rajtok menvén a' Császár nevet viselt regementnek hufzárjai, körül vették őket, 150 közzülök le aprítottak, 400-at el fogtak, és így kevesen menekedhettek meg a' gyözedelmeseknek markokból. Minteggy 400 dragonyos lovat kaptak el vitéz hufzárjaink, 's következett napon mingyárt el is adták *Valenciában*.

Nemtsak a' rendes hadi seregek; hanem még a' lakosok is rendkívül való vitézséget mutatnak a' Frantziák ellen. Eggy *Templewi* paraszt, e' folyó hólnapnak 14-dik napján költ *Brüsszeli* levél szereznt, azért kapott arany emlékeztető pénzt, mivel ő eggy bagazsiás szekeret, mellyet az *Austriacusoktól* el vettének a' Frantziák, ismét visszanyerte, és azon két patriota katonát, a' kik a' szekérnek védelmezésére rendeltettek, nemtsak fegyverektől, hanem életektől is meg fosztotta. Decemb. 11-dik napján ment Gróf *Klerfait* hadi Tármeister *Brüsszelbe*; azon nap érkezett oda a' *Londonba* utazó Török követ is.

Azon hadi történetekről, mellyek Decemb. 11-ik napjától fogva egész 21-dikig a' Gr. *Wurmser* corpusánál törtétenek, és a' mellyekről a' nevezett Generál jelentést küldött az ide való hadi Cancelláriához, jövő alkalmatossággal fogjuk kedves olvasóinkal közleni.

Egy magános levél, melly e' folyó hólnapnak 11-ik napján költ *Werthben* a' *Münsteri* püspökségnek égyik városkájában, így szól a' nevezett hólnapnak 8-dik és következett napjain történt tsatákról: E' folyó hólnapnak 8-dik napján meg támadván bennünket a' *Frantziák*, azóltától fogva leg kissebb nyugodalmat sem engednek seregeinknek. Kiváltképen a' *Hooze G. Major* corpusának jobb szárnyára olly nagy dühösséggel ütöttek, hogy lehetetlen vólt ellenek állani, és így egész *Reishofenig* előre fúrták magokat, hanem még azon éjjel ki üzettek onnan a' Cs. K. vitéz seregek által, 's égynehány ágyúiket el is vesztették. — Ekkor újabb segedelmet nyervén magoknak, az úgy nevezett vadász völgybe gyűltenek, holott égynehány száz ember állott közzülünk. Sokkal erőtlenebbek lévén a' miéink, hogy sem mint ők, égy újjonnan épült töltésre vontuk fel ágyúinkat, a' honnan egészlen bé lehetett a' völgyből való ki menetelt érni. Ágyúinknak fedezésekre, 3 compánia jáger katonaság, 40 német huzár, és égynehány karabélyosok rendeltettek, a' következő éjjel, 3 compánia granatérosok is érkeztenek négy 6 fontos ágyúval segittségünkre, *Huff* regementből égy battalion, és égynehány tüz Székely huzárok is jötenek hozzánk, úgy, hogy már ekkor egész *Sultzbachig* ki terjeszkedettek seregeink. — Decemb. 10-dik napján jókor reggel, hozzá fogtak a' *Frantziák* külső őr-állóinkal való apró tsatázáshoz, hanem 8 német huzár olly derekasán viselte magát, hogy 150 lovas vadász *Frantziák*at nemtsak széllyel üttek, hanem ennekfelette két munitzios szekeret, 18 lovat el is vettének töllök. Jött ugyan mintegy 60 lovas *Fr.* vadász katona segittségre, de mihelyt meg látták vadász katonáinkat, mintha orron ütötték volna őket, meg fordították lovaikat, 's visszamentenek. Már most keményen bé sántzolták magokat *Sultzbach* alatt, és szüntelen boszszontonak bennünket, úgy annyira, hogy allig lehet égy

szempillantásig tartó nyugodalmunk, 's gyakorta egynéhány napokig éjjel nappal az égnek kárpitya alatt kelletik fegyverben állanunk. A' téli quártélyról még tsak álmodnunk sem lehet, és épen most jött hozzánk Gr. *Wurmsernek* az a' parantsolattya, melly szerént 3 batallion gyalogság, és egy osztály német hulzár, fog a' nevezett vadász völgyben a' sántzoknak őrizetére maradni.

Magyar Ország.

Néhai Fels. Mária Antonidának, Frantzia, és Navarra királynéjának, a' ki múlt Octobernek 16-dik napján, jobbágyai által meg ölettetett, epitafiuma.

Marmore cur terrere humili? subsiste Viator:
 Non posco lachrimas, nec peto flere nefas.
 Francorum Regina Maria Antonia Princeps,
 Hic jaceo Austriacae gloria, fama domus.
 Jura dabam populis armis, et milite dives:
 Miratus vires Caesar uterque meas.
 Cardine subverso rerum, dijudicet orbis,
 Jura mihi dederat subditus, atque cliens.
 Non capit haec facies, nec dixero singula paucis:
 Pluribus Historici verba retenta dabunt.
 Rebus in adversis petii fugitiva salutem:
 In portu exitii causa brevis mora erat.
 Sensi damna redux troni, honoris, damna Mariti;
 Misit in immitti forcipe mite caput.
 Fata viri, solii nullam genuere salutem
 Nusquam ibat recto causa coacta pede.
 Et tu mi Delphine mihi rapere, atque negaris,
 Mi Delphine vale! Patris imago vale.
 Imperio, et spoliata Parens Nato, Orba Marito,
 Tristia in angusto carcere fata tuli.
 Saepe citata vocor; causae furor arma ministrat:
 Ut spolier vita, fingitur omne scelus.
 Dum taceo, atque nego lascivo verba furori;
 Crudeli (Regum Filia!) falce cado.

Falce cado Regina potens, advertito Lector,
 Martia si genuit majus arena nefas?
 Ducite jam choreas Galli; vicistis inerme,
 Sangvisugo (in turpi pegmate) jure caput.

* * *

Az 1793-dik esztendő oly halálos nyavalyába esett, mellyből sem *Hipocrates*, sem *Esculóp-nak* más tudós fiai ki nem szabadithatták ötöt, és a' mint éltető erejének dobogásai mutatják, jövő éjfélnél ki fogja lelkét testéből botsátani. Ez az egy szolgál örömünkre, hogy életének utolsó szempillantásában, egy olyan fíjat fog szülni e' világra, melly életének hosszóságára nézve ugyan magához hasonló, de az abban törtéendő esetekre nézve, tőlle különböző lesz. Minthogy ő maga szüntelen való nyomorúságot okozott az emberi nemzetnek, a' fíjat fenytékjék alá fogják az Európai Fejedelmek venni, 's belőle, ha lehet, az apjánál jobb embert tenni. A' múlt esztendő igen sok és nevezetes történeteket szült e' világra, de a' mint a' körülállások mutatják, sokkal többet fog a' majdan bé következő esztendő szülni, 's ki tudja, mitsoda változást okozhat e' világnak tsudálatossan öszve szerkesztett alkotmányában. A' kiből csak legkisebb érzékenység is nagyon nyughatatlansággal viseltetik az 1794-dik esztendőnek történetire nézve. Hogyha él, 's egészsége lejend *új Magyar Kurirnak*, igyekezni fog azokat érdemes Olvasóival közleni. Hogyha ekkorig eleget nem tett a' N. Publicum várakozának, engedelmet kér, 's azon lesz, hogy azt minden részben tellyesithesse, egyébaránt szerentsés új esztendőnek kívánása mellett további kegyességébe is ajánlja magát.

* * *

Jelentés.

Olly fel tétellel voltam ennekelőtte csak egy fertály esztendővel is, hogy ígéretem szerént, még új esztendő előtt el készíthessem, 's meg küldhessem az *új Magyar Kurir* Erd. Olvasóinak az ígért *Almunakot*. Valósággal bé is tellyesítettém volna tett ígéretemet, ha néhány T. Vármegyék nem késtek volna megyéjebéli tisztviselők neveinek fel küldetésekkel; még most is két Vármegye vagyon hátra, u. m. *Temes* és *Torna*, mellyek magános leveleimben ki nyilatkoztatott kérésemet sem tellyesítették; én is tehát kéntelen leszek azokat hafznos könyvetskéből ki hagyni. Épen most vagyon a' 18-dik árkos a' sajtó alatt, és a' mint ki számláltam, 24 árkosnál fellyebb nem megyen, következésképen két, avagy leg fellyebb 4 hét alatt bizonyosan el fog készülni, és akkor mind eddig vólt, mind a' jövő fe' esztendőben lejendő *Magyar Kurir* érdemes Olvasóinak el nem fogom mulatni, azokat meg küldeni.

A' még hátra lévő tóldalékokat, sőt mind a' három darabhoz ragasztatandó mutató táblát is el fogom készíteni, mihelyt mostani sűrű foglatosságaim és bajaim több időt és tsendesseget engednek.

Doct. Decsy Sámuel.